

[Poul Hartling.]

problemer skal nu finde deres løsning, og det er det, det drejer sig om nu, og kan det blive med en stor del af folketinget, så er det bedre, end hvis det blot bliver med det mindst tænkelige flertal. Det er også en opfattelse, som den nye statsminister har givet udtryk for, og hvis det er andet og mere end kønne ord og han virkelig viser samarbejdsvilje, skal han ikke gå forgæves til os i venstre.

Det er blevet sagt fra mange sider, at hr. Anker Jørgensen blev valgt til statsminister, fordi han var den, der bedst kunne klinke skårene i socialdemokratiet, og det er der vel ingen tvivl om at han har en del forudsætninger for. Der er vel heller ingen tvivl om, at han får brug for dem alle sammen. Det gælder imidlertid for enhver statsminister, at han skal være statsminister for hele befolkningen, og at han må sætte hensynet til landet over hensynet til partiet og dets vanskeligheder. Det er ikke uden videre let. Det var heller ikke let for den afgæede statsminister, og det er der mange eksempler på. Det var f.eks. et tydeligt fejlgreb, at han flyttede EF-afstemningen fra juni til oktober. Ingen kan naturligvis sige noget sikkert om, hvordan det ville være gået, hvis regeringen havde holdt fast ved den første aftale, men meget kunne tyde på, at det havde ført til et andet resultat i Norge, hvis de norske vælgere i forvejen havde kendt den endelige danske afgørelse. Når regeringen dog under alle omstændigheder ville fastholde, at Danmark burde sige ja, var der ingen rimelig begrundelse for at udskyde afstemningen, og det er ikke bagklogskab at sige dette, for jeg sagde det højt og eftertrykkeligt og offentligt gang på gang i foråret, da hr. J. O. Krag meddelte offentligheden sin beslutning om at flytte afstemningsdatoen fra juni til oktober.

Jo, der var naturligvis en begrundelse, og begrundelsen var ængstelsen for splittelsen i socialdemokratiet. Det var, hvis jeg forstod det ret, bl. a. hr. Frode Jakobsen, der rådede til at vente til efter den norske afstemning, og det råd mente hr. J. O. Krag altså ikke at man kunne side overhørig. Efter min opfattelse var det et tydeligt eksempel på, at partihensyn overskyggede de større hensyn, og lignende eksempler kan uden vanskelighed findes i de manøvrer, som det

engelske arbejderparti har foretaget i markedssagen.

Enhver politiker må jo tage hensyn til sit parti, og i så fasttømrede partier som socialdemokratierne er splittelse og fløjddannelse noget, man ser på med den største rædsel. Jeg tror ikke, den nye statsminister er nogen undtagelse fra den regel, men hvis han skal kunne løse sin opgave som statsminister og undgå fatale fejlgreb, må han i sin politik vise, at nu er han ikke mere formand for et stort fagforbund, nu er han ikke mere næstformand i et parti, men nu er han statsminister for hele landet.

Vigtigere end regeringsskiftet er den nye situation, som Danmark er placeret i fra begyndelsen af 1973. Folkeafstemningens resultat er den helt afgørende baggrund for denne nye folketingssamling, for vort arbejde her og for denne debat. Venstre modtog resultatet af folkeafstemningen med dyb tilfredshed. Hele venstres folketingsgruppe havde stemt for dansk medlemskab af EF. Venstres landsorganisation og hovedbestyrelse havde enstemmigt anbefalet denne politik. Dette var for os ikke noget nyt, for det har været venstres klare linje, så længe medlemskab af EF overhovedet har været drøftet. Ingen kan fortænke os i, at vi glæder os over det ja, som danske vælgere sidste mandag sagde til den politik; men som de fleste andre i denne sal glæder vi os også over, at det ja blev så overbevisende klart, at det langt overgik modstandernes frygt og tilhængernes forventning. Et flertal på over 57 pct. af de stemmeberettigede er så stort, at det langt overstiger, hvad der kræves til en grundlovsændring. Dette siger klart til hele verden, at dette var det danske folks vilje. Der er kun én ting at gøre, når resultatet af en folkeafstemning foreligger, og det er at tage det til efterretning, og det har næsten alle gjort. De nej-folk, der nedsættende taler om vælgernes svigtende forstand og om, at de er blevet vildført og den slags, siger mere om sig selv end om vælgernes afgørelse.

Afstemningen er som en slutsten efter en lang periode, hvor EF-problemet har overskygget alle andre politiske spørgsmål i Danmark. Siden først i 1960'erne har det været på dagsordenen, men især i det sidste års tid har det i stadig stigende grad været brændende. Det folketing, der blev valgt i september 1971, skulle træffe afgørelsen.